

Beslut

**efter granskning av elevers tillgång till läroböcker och
andra läromedel i grundskolan vid Sagaskolan i
Sigtuna kommun**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd av 26 kap. 19 och 20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en granskning på Sagaskolan avseende verksamhetens kvalitet gällande elevers tillgång till läroböcker och andra läromedel i grundskolan.

Granskningens syfte är att granska kvaliteten i de utvalda skolornas arbete med att ge eleverna tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.

Skolinspektionen gör en samlad bedömning utifrån de kvalitetskriterier som tagits fram för granskningen. Kvalitetskriterierna finns i bilaga 3. Skolinspektionen bedömer verksamhetens kvalitet i tre nivåer: *hög kvalitet, i flera delar men utvecklingsområden finns eller låg kvalitet*. Om Skolinspektionen bedömer att ett utvecklingsarbete behövs för att höja verksamhetens kvalitet anges ett eller flera utvecklingsområden. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs då av huvudmannen.

Beslut

Skolans arbete med att ge eleverna tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål

Skolinspektionen bedömer att Sagaskolan i Sigtuna kommun **i flera delar** uppfyller de framtagna kvalitetskriterierna inom området.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande områden:

- Ge eleverna utökade möjligheter att använda läroböcker och andra läromedel i samtliga ämnen utanför undervisningstid samt uppmuntra eleverna till detta.
- Arbeta systematiskt med att utvärdera användningen av läroböcker och andra läromedel i samtliga ämnen.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast **den 9 oktober 2026** redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall användas. Skicka redogörelsen via e-post till skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer 2025:11403 i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Lärarnas arbete med att organisera och genomföra undervisningen så att eleverna får använda läroböcker och andra läromedel

Här har Skolinspektionen granskat följande:

- Lärarnas användning av läroböcker och andra läromedel för att skapa sammanhang, progression och ämnesintresse i undervisningen
- Lärarnas instruktioner till eleverna för användningen av läroböcker och andra läromedel i undervisningen
- Lärarnas användning av läroböcker och andra läromedel utifrån elevernas olika förutsättningar och behov
- Lärarnas arbete för att eleverna ska kunna använda läroböcker och andra läromedel utanför lektionstid

Sammanhang, progression och ämnesintresse

Granskningen visar att lärarna använder läroböcker och andra läromedel för att skapa sammanhang och överblick över de ämnen och moment som eleverna läser. Det finns ett medvetet arbete på skolan gällande läroböcker och andra läromedel som syftar till att skapa progression i elevernas lärande samt stärka elevernas ämnesintresse.

Av granskningen framgår att lärarna använder aktuella och relevanta läroböcker samt andra läromedel, anpassade efter läroplanen för att planera och strukturera sin undervisning. Av intervju med lärare framkommer att de använder läroböcker och andra läromedel på ett medvetet sätt. I flera ämnen använder lärarna sig av samma läromedelsserier vilket enligt lärarna skapar en tydlig struktur och sammanhang samt bidrar till tydlighet och en överblick för eleverna vad de ska lära sig. Vidare berättar lärarna att de har tillgång till lärarhandledningar i alla ämnen som utgör en bra grund för planering och grundstruktur i undervisningen vilket skapar en röd tråd och underlättar för elevernas möjlighet att känna igen sig. Lärarna uppger att de genom att integrera läroboken och andra läromedel på ett varierat sätt i undervisningen kan bidra till att stärka elevernas intresse för ämnet samt bidra till ökad förståelse.

Granskningen visar vidare att lärarna använder läroböckerna och andra läromedel som en grund i undervisningen. Av intervjuer med lärarna i låg- och mellanstadiet samt rektorn framkommer att en övervägande majoritet av skolans elever har svenska som andraspråk och att det är en utmaning att hitta en passande lärobok i de samhälls- och naturorienterande ämnena (SO) och de naturorienterande ämnena (NO) för eleverna på lågstadiet. Lärarna berättar att de läroböcker de har i ämnena i dagsläget innehållsmässigt är bra men att de språkligt är för avancerade för deras elever. Lärarna på lågstadiet förklarar att de därför i högre grad kompletterar läroboken med andra läromedel samt gör praktiska moment såsom övningar och laborationer i dessa ämnen. Rektorn och lärarna uppger att de just nu provar andra läroböcker i dessa ämnen. Lärarna berättar vidare att de använder läroböcker och läromedel på ett sätt som skapar överblick och sammanhang i ämnena exempelvis genom att vägleda eleverna och koppla undervisningens innehåll till ämnets syfte och mål.

Vidare framgår av granskningen att lärarna använder läroböcker och andra läromedel på ett sätt som ger eleverna möjlighet till progression samt för att utveckla elevernas läsförståelse. Lärarna berättar att de tar hänsyn till att de flesta elever på skolan har svenska som andraspråk i val av läroböcker och andra läromedel samt i valet av arbetsmetoder. Lärarna berättar att de arbetar mycket med begreppsförståelse, exempelvis genom att läsa mycket tillsammans och i helklass sammanfatta innehållet samt tydliggöra vad olika begrepp betyder. Rektorn uppger att lärare i samtliga ämnen arbetar med språk – och kunskapsutvecklande arbetssätt i syfte att hjälpa eleverna att förstå det de läser. Lärarhandledningarna erbjuder såväl generella som ämnesspecifika tips om hur de ska arbeta och var det kan vara viktigt att ”stanna upp” i undervisningen enligt lärarna. Lärarna uppger att de genom att kombinera lärobok och andra läromedel samt annat material kan anpassa undervisningen efter elevernas olika behov och erbjuda både stöttning och utmaning.

Instruktioner och användning av läroböcker och andra läromedel i undervisningen

Granskningen visar att lärarna ger ändamålsenliga instruktioner till eleverna hur de ska använda läroböcker och andra läromedel.

Av granskningen framgår att eleverna får instruktioner i hur de ska navigera i läroböckerna. Av intervju med lärare på lågstadiet framgår att de arbetar med förförståelse, bilder och att eleverna får instruktioner vid varje lektion hur de ska använda läroboken och de andra läromedlen. Av intervju med lärare på mellanstadiet framgår att eleverna bland annat får träna på hur de ska navigera i textboken för att hitta information och skriva en text utifrån det. Lärarna uppger att de anpassar och tydliggör instruktioner utifrån elevernas förmåga. Elever berättar i intervju att lärarna ger

instruktioner i hur läroböcker och andra läromedel ska användas i undervisningen.

Vidare visar granskningen att lärarna arbetar medvetet och strukturerat med läroboktexternas ämnesspecifika begrepp. I vissa ämnen använder lärarna andra läromedel som stöd för arbetet med begreppsförståelse. Eleverna berättar i intervju att lärarna är bra på att förklara texterna de arbetar med och att de går igenom svåra ord med eleverna vilket gör det lättare för eleverna att förstå innehållet.

Användning av läroböcker och andra läromedel anpassade utifrån elevernas olika förutsättningar och behov

Granskningen visar att lärare använder läroböcker och andra läromedel som är anpassade efter elevernas olika förutsättningar och behov.

Av granskningen framgår att eleverna får använda läroböcker och andra läromedel som möter deras olika behov. Av intervju med lärare i årskurs 1–3 framgår att de läroböcker som skolan använder i matematik och svenska är läromedel med tydlig progression och nivåanpassning. Det framgår vidare av lärarintervjuerna att läroböckerna även har tillhörande lärarhandledningar och digitala komplement så att lärarna kan anpassa materialet utifrån elevernas olika förutsättningar och behov. Av intervjuer med lärarna framgår att såväl lärobok som digitalt läromedel i matematik är nivåanpassad och att eleverna arbetar med olika uppgifter beroende på hur långt de kommit i sin kunskapsutveckling. Läroboken i svenska på lågstadiet innehåller flera nivåer och lärarna kan anpassa undervisningen med stöd av dessa utifrån hur långt eleverna kommit i sin kunskapsutveckling. På mellanstadiet har exempelvis elever som är nybörjare i det svenska språket ett annat läromedel i samhällsorienterande och naturorienterande ämnen som går att översätta till deras modersmål.

Lärarna uppger att de ser till att anpassa undervisningen utifrån de behov som finns i elevgruppen med stöd av läroböcker, läromedel och annat undervisningsmaterial. Lärarna berättar att det är de som genom sin planering anpassar undervisningen utifrån de behov och intressen som finns i elevgruppen, genom att exempelvis kombinera teori med praktiska och laborativa övningar i undervisningen samt genom att variera arbete i helklass, enskilt eller i par.

Möjlighet att använda läroböcker och andra läromedel utanför lektionstid

Granskningen visar att eleverna till viss del har tillgång till och möjlighet att använda läroböcker och andra läromedel utanför lektionstid och att lärarna i viss mån uppmuntrar eleverna att använda läroböckerna utanför lektionstid. Vidare framgår att eleverna får tydliga instruktioner i hur de

ska använda sina läroböcker och andra läromedel när de arbetar med dessa utanför lektionstid.

Av granskningen framgår att eleverna har vissa möjligheter att använda de läroböcker och andra läromedel som de använder i undervisningen utanför lektionstid. I intervju med lärare och rektorn framkommer att eleverna ges möjlighet och uppmuntras att använda läroböcker och andra läromedel under studietid på skolan, men att det varierar beroende på ämne huruvida läraren uppmuntrar eleverna att ta med läroböcker hem för att få möjlighet att fördjupa och befästa sina kunskaper. Lärarna uppger att eleverna har återkommande läxor i exempelvis svenska som förutsätter att eleverna använder sina läroböcker utanför lektionstid. Lärare berättar att i vissa ämnen finns det dock inte tillräckligt många läroböcker för att alla elever ska kunna ta hem en lärobok samtidigt. Eleverna har lösenord så att de kan logga in på digitalt läromedel hemifrån men lärarna uppger att de inte tror att det är så många elever som använder den möjligheten eftersom många elever saknar dator eller lärplatta hemma. Rektorn uppger att de har ett arbetssätt på skolan där de anser att den största delen av skolarbetet ska ske på skolan och att de därför i första hand uppmuntrar eleverna att gå till studietiden efter lektionstid. Enligt rektorn får dock eleverna låna hem läroböcker om lärarna bedömer att det finns ett syfte med det.

Rektorns ansvar för att alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda ändamålsenliga läroböcker och andra läromedel

Här har Skolinspektionen granskat följande:

- Rektorns styrning och ledning av arbetet gällande elevernas tillgång till läroböcker och andra läromedel
- Rektorns ansvar för lärarnas delaktighet i valet av läroböcker och andra läromedel
- Rektorns arbete med likvärdighet inom skolenheten gällande läroböcker och andra läromedel
- Rektorns arbete för att se till att lärarna utvärderar och utvecklar arbetet gällande läroböcker och andra läromedel

Rektorns styrning och ledning av arbetet gällande elevernas tillgång till läroböcker och andra läromedel

Granskningen visar att rektorn styr och leder arbetet så att eleverna får tillgång till ändamålsenliga läromedel.

Av granskningen framgår att rektorn tar aktivt ansvar i arbetet med att säkerställa att det finns tillgång till relevanta, aktuella och pedagogiskt ändamålsenliga läroböcker och andra läromedel på skolenheten. I intervju med rektorn och lärarna framgår att rektorn har utsett två verksamhetsledare, en för respektive stadie som har ansvar för att lärararbetslaget diskuterar vilka behov och önskemål av läroböcker och läromedel som finns. Verksamhetsledarna ansvarar också för den inventering av läroböcker och andra läromedel som görs två gånger per läsår, en gång på vårterminen och en gång i slutet av höstterminen. I intervju med lärare framgår att frågor som rör läroböcker och andra läromedel är en löpande diskussion och att rektorn också fördelar medel utifrån de behov som uppstår under läsårets gång. Från diskussioner i lärarlagen tar verksamhetsledarna med sig information om vilka behov och önskemål om läroböcker och andra läromedel som finns till ledningsgruppen där rektorn ingår. Vidare framgår att rektorn fördelar medel och fattar beslut om vilka inköp som behöver göras i olika ämnen och årskurser. Rektorn uppger att skolan arbetar med gemensamma riktlinjer och mål vad gäller tillgången till ändamålsenliga läroböcker och andra läromedel genom att exempelvis köpa in samma läromedelsserier. Enligt rektorn är det också en gemensam målsättning att lärarna ska använda läroböcker i alla ämnen samt komplettera med andra läromedel och annat material.

Vidare visar granskningen att tillgången till läroböcker och läromedel är mycket god på mellanstadiet. Rektorn och lärarna på mellanstadiet uppger i intervju att undervisningen i huvudsak är baserad på läroböcker. Rektorn och lärarna berättar vidare att det finns ett stort utrymme i budgeten för att köpa in läroböcker och andra läromedel och att det under de senaste åren skett en positiv utveckling vad gäller tillgången till läroböcker och andra läromedel. Lärarna på lågstadiet uttrycker att tillgången till läroböcker och andra läromedel i bland annat matematik och svenska är mycket god. Lärarna uppger dock att tillgången till läroböcker i ämnena SO, NO samt teknik på lågstadiet just nu till viss del är begränsad då det pågår ett arbete för att hitta läroböcker som passar elevgruppen bättre. Rektorn och lärarna berättar att de därför i dessa ämnen kompletterar med andra läromedel och material som exempelvis NTA-lådor.

Rektorns ansvar för lärarnas delaktighet i valet av läroböcker och andra läromedel

Granskningen visar att rektorn tar ansvar för att göra lärarna delaktiga i valet av vilka läroböcker och andra läromedel som kan användas för att nå utbildningens mål.

Av granskningen framgår att rektorn ger lärarna goda förutsättningar att välja och köpa in läroböcker och andra läromedel inklusive tillhörande lärarhandledningar. Rektorn uppger att diskussioner kring val och inköp sker på flera nivåer. På skolan finns två verksamhetsledare, en för varje stadie, som ansvarar för att lärarna diskuterar tillgång och behov av läroböcker och läromedel. Av intervjuer framgår att verksamhetsledarna sedan tar vidare informationen till ledningsgruppen där skolans två verksamhetsledare sitter tillsammans med rektorn och biträdande rektorn. Rektorn uppger att det i ledningsgruppen förs fortsatta diskussioner om exempelvis prioriteringar och att det sedan är rektorn som beslutar vilka läromedel som köps in. Såväl lärarna som rektorn uppger i intervju att de gör medvetna val när de ska välja läroböcker och andra läromedel och att tillgången till läromedel är ett gemensamt arbete och en löpande diskussion både i arbetslagen och i ämnesgrupper. Lärarna berättar att de bland annat tar in så kallade cirkulationsexemplar av olika läroböcker för att skapa sig en bild av läromedlet innan de köper in dem.

Rektorns arbete med likvärdighet inom skolenheten gällande läroböcker och andra läromedel

Granskningen visar att rektorn skapar förutsättningar för ett gemensamt och medvetet arbete gällande användning av läroböcker och andra läromedel för likvärdighet inom skolenheten, så att hänsyn tas till elevernas olika förutsättningar och behov.

Granskningen visar att rektorn leder arbetet med användningen av läroböcker och andra läromedel som ett verktyg för att stärka likvärdigheten och kvaliteten i undervisningen på skolenheten. Rektorn har initierat ett utvecklingsarbete, som leds av förstelärare, och som syftar till att stärka kvaliteten i undervisning. där arbetet med läroböcker och andra läromedel ingår. Rektorn uppger att lärarna i samtliga årskurser och ämnen arbetar med språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt. Rektorn uppger vidare att användningen av läroböcker och andra läromedel är ett målstyrt arbete och att hänsyn tas till elevernas olika behov. Av intervju med lärarna på lågstadiet framkommer att lärare på lågstadiet och mellanstadiet har samarbetat för att hitta en gemensam lämplig lärobok i matematik för låg- och mellanstadiet för att få till en fungerande struktur och samsyn samt en god övergång för eleverna från årskurs tre till årskurs fyra.

Granskningen visar att rektorn uppmärksammar hur lärarna på skolan använder läroböcker och andra läromedel i undervisningen för att stärka elevernas kunskapsutveckling. Rektorn uppger att hen ser att lärarna använder läroböcker och andra läromedel aktivt i undervisningen. Detta genom att exempelvis ta del av lärarnas planeringar på den gemensamma lärplattformen där rektorn kan se hur läroböckerna används samt genom lektionsbesök. Av både lärarintervju och rektorsintervju framgår vidare att de identifierat att den tidigare läroboken i matematik inte mötte elevgruppens behov. Skolan beställde därför in olika cirkulationsexemplar av lärobok i ämnet och förde gemensamma kollegiala diskussioner vilket föranledde ett läromedelsbyte. Lärarna valde en lärobok som de upplever tydligare och med bättre struktur. Skolan har också genomfört ett byte av läromedel i svenska då lärarna upplevde att den tidigare läroboken i svenska var för abstrakt för deras elevgrupp. Det nya läromedlet i svenska täcker det mesta i läroplanen och stämmer bättre överens med de behov lärarna identifierat hos elevgruppen.

Av intervjuer med rektorn och lärarna framgår att lärarna diskuterar användningen av läroböcker och läromedel vid arbetslagstid även om det enligt lärarna inte alltid är en stående punkt. Av intervju med lärarna och rektorn framkommer att det till viss del finns en röd tråd inom respektive stadiet på skolan vad gäller användningen av läroböcker och andra läromedel. Lärarna berättar att de arbetar gemensamt kring användningen av läroböcker och läromedel, särskilt kring läsundervisningen i svenska och i matematik. Lärare uppger att läromedlets medföljande lärarhandledningar underlättar det gemensamma arbetet.

Utvärdering och utvecklingsarbete gällande läroböcker och andra läromedel

Granskningen visar att rektorn ser till att lärarna utvärderar tillgången till läroböcker och andra läromedel. Granskningen visar dock att rektorn inte ser till att lärarna systematiskt utvärderar användningen av läroböcker och andra läromedel i alla ämnen, exempelvis ur ett undervisnings- och elevperspektiv.

Av granskningen framgår att skolan gör regelbundna utvärderingar av tillgången till läroböcker och andra läromedel i samband med de återkommande inventeringar som görs under ledning av verksamhetsledarna. Av intervju med lärarna framkommer att lärarna i sina olika möteskonstellationer träffas återkommande för att diskutera vilka behov av läroböcker och andra läromedel som finns och vad som saknas. Utifrån vad som framkommer vidtar rektorn åtgärder som exempelvis beslut om inköp eller kompletteringar.

Granskningen visar att rektorn däremot inte ser till att lärarna systematiskt utvärderar användningen av läroböcker och andra läromedel i samtliga ämnen, exempelvis ur ett undervisnings- och elevperspektiv. I intervju med rektorn framgår att de har beslutat att lärarna ska använda läroböcker i alla ämnen och att rektorn via lektionsbesök och lektionsplaneringar ser att lärarna också gör det. Rektorn uppger även att de i arbetslagen utvärderar läromedel. Lärare uppger däremot att de inte systematiskt utvärderar användningen av läroböcker och andra läromedel i alla ämnen exempelvis ur ett undervisnings- och elevperspektiv. Av intervju med rektorn och lärarna framgår vidare att de utvärderingar som skolan gör av hur lärarna använder läroböcker och läromedel främst avser ämnena svenska och matematik.

Identifierade utvecklingsområden

Elevernas möjligheter att använda läroböcker och andra läromedel utanför lektionstid är begränsad

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Ge eleverna utökade möjligheter att använda läroböcker och andra läromedel i samtliga ämnen utanför undervisningstid samt uppmuntra eleverna till detta.

Av skollagen framgår att eleverna utan kostnad ska ha tillgång till läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.¹ Läroplanen anger att läraren ska organisera och genomföra arbetet så att eleverna får använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål och får möjligheter till ämnesfördjupning, överblick och sammanhang.² Av förarbetena framgår att formuleringen att eleverna ska "ha tillgång till" de läroböcker som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål innebär att eleverna till exempel ska få möjlighet att ta med läroböckerna hem så att eleverna kan repetera, läsa på och gå tillbaka

¹ 10 kap. 10§ skollagen (2020:800)

² Lgr22 avsnitt 2.2 Kunskaper.

till det som läraren belyst i undervisningen och på så sätt fördjupa och befästa sina kunskaper.³

Granskningen visar att elevernas möjligheter att använda läroböcker och andra läromedel utanför undervisningstid i vissa delar är begränsade. Av granskningen framgår att eleverna har möjlighet att använda läroböcker på studietid, men endast i viss utsträckning har möjlighet att låna hem läroböcker i alla ämnen. Granskningen visar vidare att lärarna endast i viss mån uppmuntrar eleverna att använda läroböcker och andra läromedel utanför lektionstid. Lärarna uppmuntrar främst eleverna att delta på skolans studietid samt att använda digitala läromedel, något som många elever i praktiken inte bedöms kunna göra enligt lärarna då många saknar dator eller lärplatta i hemmet. När eleverna inte får använda läroböcker och andra läromedel utanför lektionstid riskerar detta leda till att eleverna inte ges likvärdiga möjligheter till självständigt lärande och fortsatt kunskapsutveckling utanför lektionstid i alla ämnen.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ser till att eleverna har tillgång till de läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål även utanför lektionstid samt att lärarna uppmuntrar eleverna att använda dem. Genom att öka tillgången till och aktivt främja användningen av läroböcker och andra läromedel utanför lektionstid kan elever ges bättre möjligheter att utveckla sin förståelse och självständigt befästa kunskaper. Det kan exempelvis handla om att eleverna får möjlighet att ta med läroböcker hem för att repetera, läsa på och gå tillbaka till det som läraren belyst i undervisningen och på så sätt fördjupa och befästa sina kunskaper.

Skolan saknar en systematisk utvärdering av hur läroböcker och andra läromedel används i undervisningen i samtliga ämnen

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete även behöver inledas inom följande:

- Arbeta systematiskt med att utvärdera användningen av läroböcker och andra läromedel i samtliga ämnen.

Av läroplanen framgår att rektorn ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen, kriterierna för

³ Prop.2023/24:21 s. 46.

bedömning av kunskaper och betygskriterierna.⁴ Av förarbetena framgår att en definition av begreppen lärobok, läromedel och lärverktyg kan bidra till möjligheten att systematiskt och kontinuerligt kunna följa upp tillgång och användning av läromedel utifrån likvärdighet och skolans kompensatoriska uppdrag.⁵

Granskningen visar att rektorn i viss mån systematiskt följer upp och analyserar hur lärarna använder läroböcker och andra läromedel samt hur dessa fungerar i praktiken exempelvis ur ett undervisnings- och elevperspektiv. Rektorn följer dock inte systematiskt upp samt analyserar resultaten av utvärderingen tillsammans med lärarna i samtliga ämnen, exempelvis på vilka sätt läroböcker och andra läromedel bidragit till en god kunskapsutveckling enligt utbildningens mål. Av granskningen framgår att den utvärdering som skolan genomför främst innefattar ämnena svenska och matematik. Detta riskerar att leda till att användningen av läroböcker och andra läromedel inte sker på ett likvärdigt sätt i undervisningen i alla ämnen.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ser till att lärarna systematiskt utvärderar användningen av läroböcker och andra läromedel i samtliga ämnen, exempelvis hur de fungerat i undervisningen under läsåret i förhållande till elevernas utveckling mot målen. Skolinspektionen rekommenderar också att rektorn systematiskt följer upp och analyserar resultaten av utvärderingen tillsammans med lärarna, både ur ett undervisnings- och elevperspektiv och att rektorn vid behov vidtar förbättringsåtgärder avseende användningen av läroböcker och andra läromedel på skolenheten. Genom att rektorn ger lärare större möjlighet att utvärdera läroböcker och andra läromedels kvalitet, pedagogiska upplägg och anpassning till elevernas behov, kan analysen av utvärderingens resultat leda till väl underbyggda beslut gällande eventuella utvecklingsåtgärder. Skolverket har material som kan användas i detta arbete.⁶

⁴ Lgr 22 avsnitt 2.8 Rektorns ansvar

⁵ Prop. 2023/24:21 s.27

⁶ [Systematiskt kvalitetsarbete - Skolverket](#) hämtad 2026-03-30

På Skolinspektionens vägnar

X Jessica Kristoffersson

Beslutsfattare
Signerat av: Jessica Kristoffersson

X Johanna Salomonsson

Föredragande
Signerat av: Johanna Salomonsson

I den slutgiltiga handläggningen av ärendet har även utredaren Helen Lundell Sjöberg deltagit.

Bilaga 1: Författningsstöd

Den 1 juli 2024 trädde ändringar i skollagen i kraft som syftar till att stärka elevers tillgång till ändamålsenliga läromedel.⁷ Ändringarna gäller för flera skolformer. För grundskolan är lydelsen följande⁸:

Eleverna ska utan kostnad ha tillgång till läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.

I skollagens första kapitel har införts definitioner av begreppen läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg.

I skollagen avses med

- lärobok: tryckt läromedel, med eller utan digitala komponenter,
- läromedel: helt eller delvis tryckt eller digitalt verk som är avsett att användas i undervisningen, som överensstämmer med relevanta delar av tillämplig kurs-, ämnes- eller ämnesområdesplan och läroplanen, och som är utgivet av någon som bedriver utgivningsverksamhet av professionell art,
- lärverktyg: läroböcker, andra läromedel och andra tryckta eller digitala verk samt utrustning och material som används i undervisningen.⁹

I samband med lagändringarna har regeringen även beslutat om nya formuleringar i flera läroplaner.¹⁰ I läroplanen för grundskolan har ändringarna följande lydelse.

Läraren ska organisera och genomföra arbetet så att eleven får använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.¹¹

Rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att

⁷ Lag (2023:951) om ändring i skollagen (2010:800).

⁸ 10 kap. 10 § andra stycket skollagen.

⁹ 1 kap. 3 § elfte–trettonde strecksatserna skollagen.

¹⁰ Förordning (SKOLFS 2024:590) om ändring i förordningen (2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet.

¹¹ Lgr 22, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper.

- alla elever erbjuds strukturerad undervisning under lärares ledning,
- alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål,
- alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda skolbibliotek,
- alla lärare får tillgång till de lärarhandledningar som behövs för att ge eleverna en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.¹²

¹² Lgr 22, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar.

Bilaga 2: Granskningens genomförande

Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte Sagaskolan den 20 januari 2025. Besöket genomfördes av utredarna Johanna Salomonsson och Helen Lundell Sjöberg.

Skolenheten är en kommunal skola verksam i Sigtuna med grundskola, årskurserna 1–6. På skolenheten går cirka 350 elever.

Underlag för bedömning

Underlaget i detta beslut utgörs av:

- En observation av delar av lärmiljön med fokus på tillgången till läroböcker och andra läromedel.
- En gruppintervju med elever.
- Två gruppintervjuer med lärare.
- En digital intervju med rektorn.
- Dokument som begärts in från huvudmannen.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för att ges en möjlighet att yttra sig över den.

Bilaga 3: Granskningens utgångspunkter

Granskningens syfte

Syftet är att granska kvaliteten i skolors arbete för att ge eleverna tillgång till och användning av läroböcker och andra läromedel i förhållande till Skolinspektionens kvalitetskriterier.

Frågeställning

I vilken utsträckning får eleverna tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål?

Kvalitetskriterier

Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier Skolinspektionen satt upp i granskningen inom det granskade området, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Inom granskat område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar men utvecklingsområden finns eller i låg utsträckning.

Lärarnas arbete med att organisera och genomföra undervisningen så att eleverna får använda läroböcker och andra läromedel.	Rektorns ansvar för att alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda ändamålsenliga läroböcker och andra läromedel.
<p>Lärarna använder läroböcker eller andra läromedel i undervisningen på ett sätt som skapar överblick och sammanhang i ämnet.</p> <p>Lärarna använder läroböcker eller andra läromedel på ett sätt som ger eleverna möjlighet till progression samt stärker elevernas ämnesintresse och vilja att lära sig mer.</p> <p>Lärarna använder läroböcker eller andra läromedel för att utveckla elevernas läsförståelse.</p> <p>Lärarna ser till att eleverna får ändamålsenliga instruktioner i hur läroböcker och andra läromedel ska användas i undervisningen.</p> <p>Lärarna ser till att elever använder läroböcker och andra läromedel som är anpassade utifrån elevernas olika förutsättningar och behov.</p> <p>Lärarna ser till att eleverna får använda läroböcker och läromedel utanför lektionstid och uppmuntras använda dem utanför lektionstid för att befästa sina kunskaper.</p>	<p>Rektorn styr och leder arbetet så att eleverna får tillgång till ändamålsenliga läroböcker och andra läromedel.</p> <p>Rektorn tar ansvar för att lärarna är delaktiga i valet av läroböcker och andra läromedel.</p> <p>Rektorn skapar förutsättningar för ett gemensamt och medvetet arbete kring användning av läroböcker och andra läromedel för likvärdighet inom skolenheten, så att hänsyn tas till elevernas olika förutsättningar och behov.</p> <p>Rektorn ser till att lärarna utvärderar hur läroböcker och läromedel fungerar i undervisningen i förhållande till elevers utveckling mot målen. Rektorn använder resultaten i skolans utvecklingsarbete.</p>